

POSTANOWIENIE

5 kwietnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski (przewodniczący)

SSN Marcin Łochowski (sprawozdawca)

SSN Aleksander Stępkowski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 5 kwietnia 2023 r. w Warszawie,
skargi kasacyjnej Spółdzielni Mieszkaniowej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 21 października 2020 r., VI ACa 402/20,

w sprawie z powództwa M. S.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej w W.

o uchylenie uchwały, ewentualnie o stwierdzenie nieważności uchwały,

odrzuca skargę kasacyjną.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 21 października 2020 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie oddalił apelację pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej w W. od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie. Sąd Okręgowy stwierdził nieważność uchwały z 23 października 2018 r. w sprawie ustalenia opłaty dla właścicieli segmentów i lokali niebędących członkami spółdzielni – w stosunku do powoda M. S.. Uchwała ta ustaliła zryczałtowaną opłatę w wysokości 90 zł miesięcznie dla właścicieli segmentów i lokali nie będących członkami spółdzielni, zamieszkujących na osiedlu mieszkaniowym zarządzanym i administrowanym przez spółdzielnię, z tytułu ponoszonych kosztów na zarządzanie i utrzymanie wspólnej infrastruktury, znajdującej się na osiedlu mieszkaniowym służącej mieszkańcom osiedla.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wniosła pozwana spółdzielnia, zaskarżając ten wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie i orzeczenie co do istoty sprawy przez uwzględnienie apelacji i oddalenie powództwa w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 398² § 1 k.p.c. skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż pięćdziesiąt tysięcy złotych, a w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych – niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Skarżący podniósł, że sprawa, w której została wniesiona skarga kasacyjna ma charakter niemajątkowy, a więc skarga kasacyjna jest w niej dopuszczalna. Jednocześnie, z ostrożności procesowej, pozwana spółdzielnia wskazała wartość przedmiotu zaskarżenia na 50 000 zł. Tak ujęte stanowisko skarżącego jest błędne na obu płaszczyznach.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w stanowiącej zasadę prawną uchwale składu siedmiu sędziów z 10 maja 2011 r., III CZP 126/10 (Biul. SN 2001, nr 5), sprawa o uchylenie, ustalenie nieistnienia oraz o stwierdzenie nieważności uchwały organów spółdzielni jest sprawą o prawa niemajątkowe, w której skarga kasacyjna jest dopuszczalna (art. 398¹ § 1 w zw. z art. 398² § 1 k.p.c.), jeżeli przedmiotem zaskarżonej uchwały są prawa lub obowiązki o charakterze niemajątkowym. Właściwym punktem odniesienia dla oceny charakteru sprawy, w której powód kwestionuje uchwałę organu spółdzielni jest przedmiot uchwały, pozwalający na określenie, jakie prawa i interesy – o charakterze majątkowym lub niemajątkowym – stanowią przedmiot ochrony prawnej w danym postępowaniu. Skutkiem orzeczenia sądowego ma być ustanie stanu związania skarżącego daną uchwałą lub zaprzestanie jej oddziaływania na sferę jego uprawnień. Zatem ochrona prawna jest udzielana nie przez samą eliminację abstrakcyjnie pojmowanej uchwały, lecz uchwały wpływającej w określony sposób na prawa i obowiązki skarżącego, o czym decyduje jej przedmiot. W rezultacie, majątkowy lub niemajątkowy charakter konkretnych praw i obowiązków będących przedmiotem ochrony prawnej jest

decydujący dla kwalifikacji sprawy wszczętej przez zaskarżenie uchwały jako sprawy o prawa majątkowe lub niemajątkowe.

2. Przedmiotem zaskarżonej uchwały jest ustalenie wysokości zryczałtowanej opłaty dla właścicieli segmentów i lokali nie będących członkami spółdzielni, zamieszkujących na osiedlu mieszkaniowym zarządzanym i administrowanym przez pozwaną spółdzielnię, z tytułu ponoszonych kosztów na zarządzanie i utrzymanie wspólnej infrastruktury. Oczywiste jest więc, że uchwała dotyczy interesu majątkowego powoda, który wytaczając powództwo kwestionuje zasadność obciążenia go taką opłatą. Sprawa, w której wniesiono skargę jest więc bez wątpienia sprawą o prawa majątkowe.

3. Skoro sprawa o stwierdzenie nieważności uchwały z 23 października 2018 r. jest sprawą o prawa majątkowe, to skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 50 000 zł. Skarżący określił w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia na 50 000 zł. Wartość ta nie została zakwestionowana ani przez drugą stronę, ani przez Sąd Apelacyjny.

Po pierwsze, wskazana w skardze kasacyjnej wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest wiążąca dla sądu drugiej instancji ani dla Sądu Najwyższego. Sądy te mogą poddać ją weryfikacji na podstawie akt sprawy z pominięciem zasad określonych w art. 25 i 26 k.p.c. (zob. np. postanowienia SN: z 24 maja 2001 r., IV CZ 20/01; z 21 listopada 2001 r., I CZ 152/01; z 6 listopada 2002 r., III CZ 98/02; z 6 czerwca 2012 r., IV CZ 7/12; z 22 października 2014 r., II CSK 235/14; z 21 maja 2015 r., IV CZ 12/15; z 16 czerwca 2016 r., V CZ 24/16; z 7 września 2018 r., III CZ 28/18).

Po drugie, co do zasady, o wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawie dotyczącej ważności uchwały organu spółdzielni decyduje wartość całej uchwały w zakresie dotyczącym wszystkich członków spółdzielni (tak postanowienie SN z 17 maja 2018 r., V CZ 28/18). Jednak w okolicznościach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy stwierdził nieważność uchwały z 23 października 2018 r. jedynie w stosunku do powoda M. S., a więc częściowo. Stąd też wartość przedmiotu zaskarżenia jest wyznaczana tylko przez rozmiar interesu majątkowego powoda.

Skoro spór dotyczy uchwały nakładającej na powoda obowiązek uiszczania opłaty w wysokości 90 zł miesięcznie, to wartość przedmiotu sporu, a więc i przedmiotu zaskarżenia, nie może przekraczać 1080 zł (90 zł x 12). Zgodnie bowiem z art. 22 k.p.c., w sprawach o prawo do świadczeń powtarzających się, wartość przedmiotu sporu stanowi suma świadczeń za jeden rok, a jeżeli świadczenia trwają krócej niż rok – za cały czas ich trwania. W konsekwencji skarga kasacyjna jest w świetle art. 398² § 1 k.p.c. niedopuszczalna, bowiem wartość przedmiotu zaskarżenia nie przekracza 50 000 zł.

4. Na marginesie Sąd Najwyższy wskazuje, że możliwość kwestionowania na drodze sądowej przez osoby nie będące członkami spółdzielni opłat należnych spółdzielni wynika z art. 4 ust. 8 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 438). Uprawnienie to nie jest uzależnione od uprzedniego uzyskania wyroku uchylającego uchwałę rady nadzorczej określającą zmianę wysokości opłat lub ustalającą ich wysokość. Można je realizować także w drodze zarzutu w procesie wytoczonym przez spółdzielnię o zasądzenie należności z tego tytułu (tak, trafnie, wyrok SN z 3 października 2014 r., V CNP 66/13).

5. Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. odrzucił skargę kasacyjną, jako niedopuszczalną.